

Afgræsning og næringsstofbalancer

Jørgen Eriksen – Institut for Agroøkologi

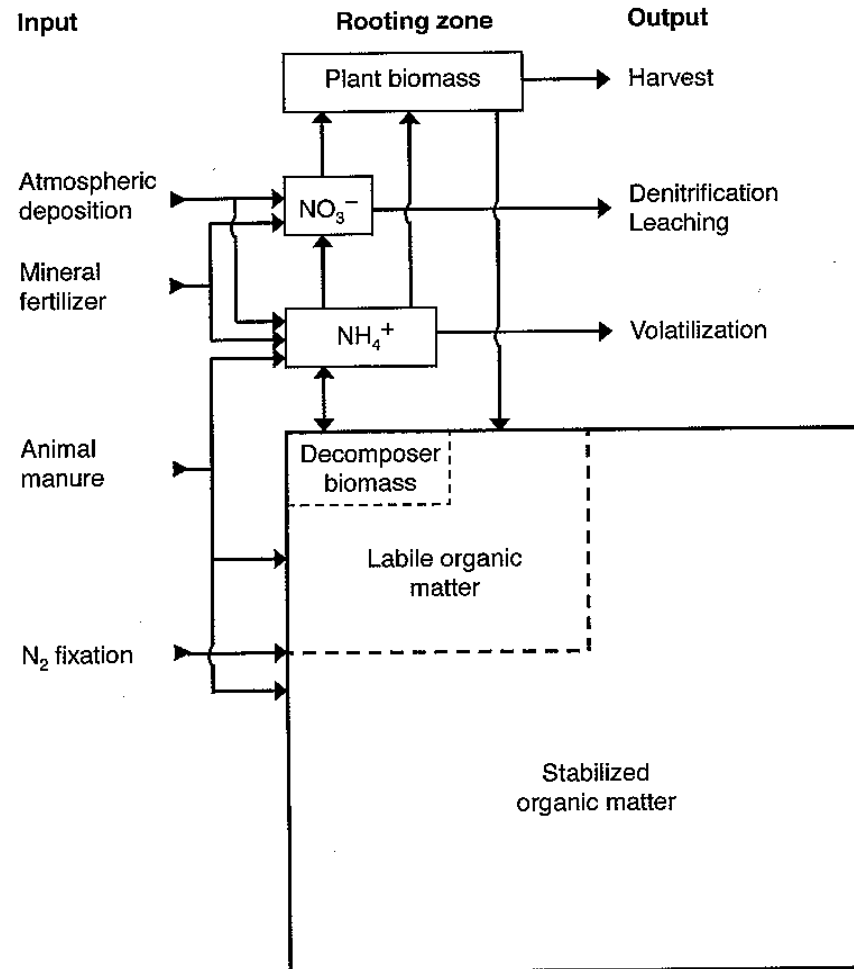

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

Program

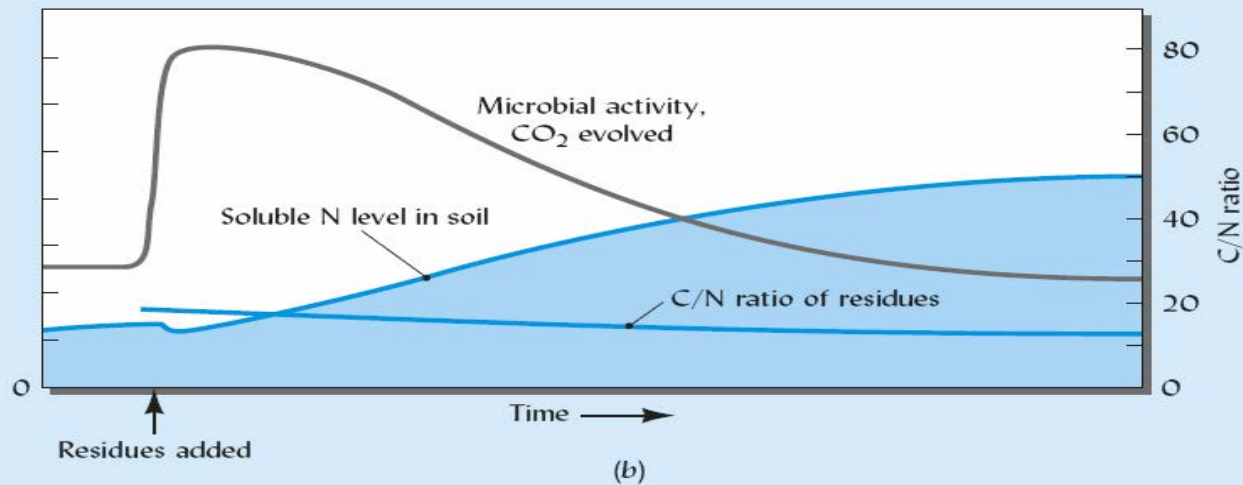
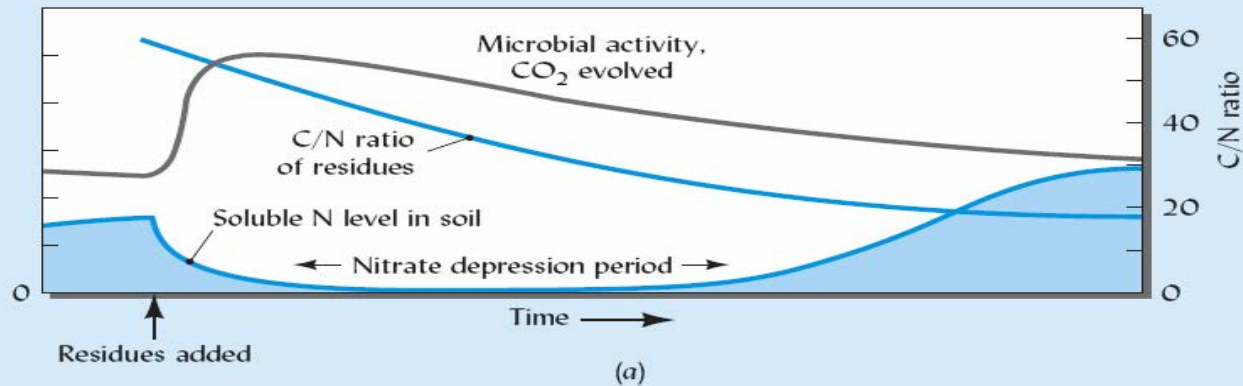
- Fra lærebogen
- Management i marken - kvægsædskifter
  - Gødskning og udvaskning i kløvergræs
  - Opgave 1: Gylle til græs og afstande på gården
  - Gødskning og udvaskning efter græs
  - Opgave 2: Majs i sædskiftet

Nitrogen cycling at the field scale

Fig. 4.1. The nitrogen flow in the rooting zone of a 'typical' arable soil showing major inputs, outputs and pools of nitrogen.

Immobilization and mineralization of nitrogen after residue addition

Figure 11.5
Changes in microbial activity, in soluble nitrogen level, and in residual C/N ratio following the addition of either high (a) or low (b) C/N ratio residue

Hvad påvirker N-udnyttelsen?

Gødnings-
tilførsel

Fodring

Belægnings-
grad

Varighed

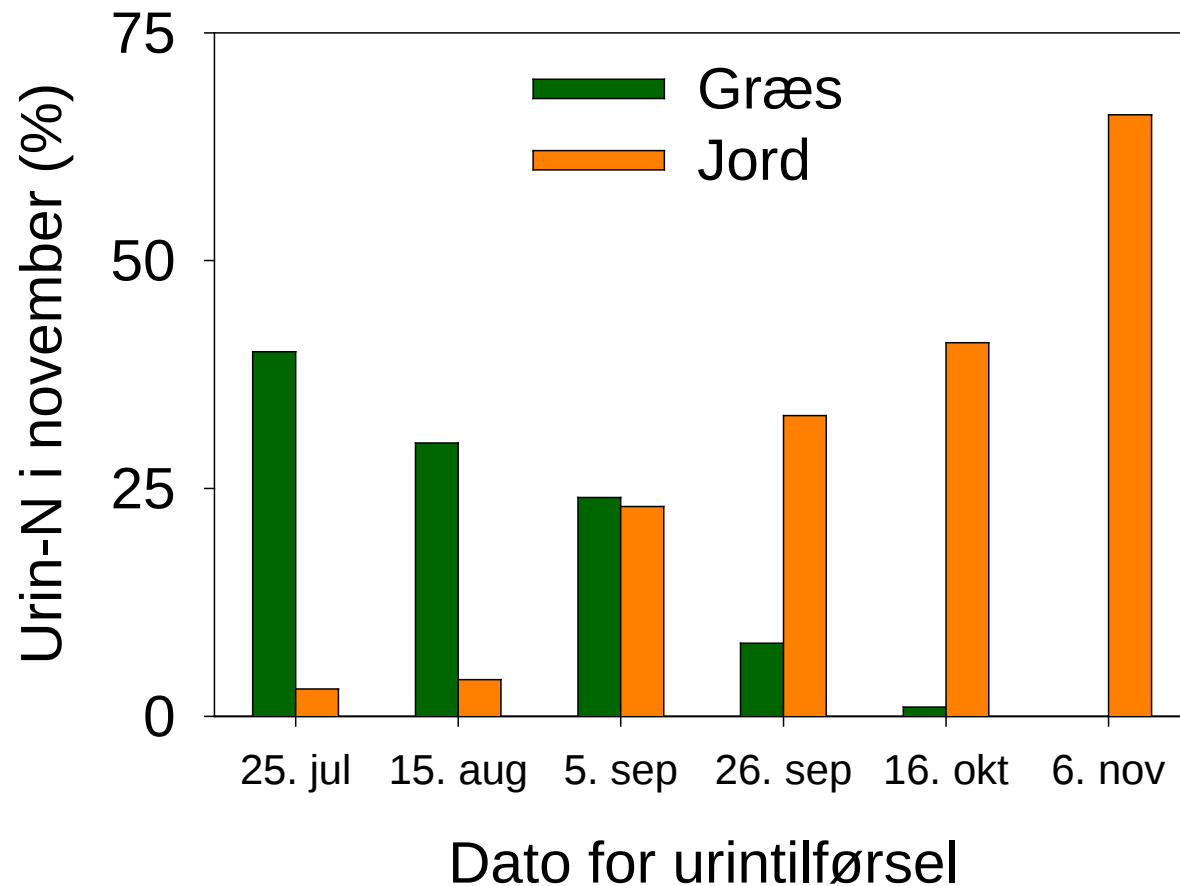

Benyttelse
(afgr./slæt)

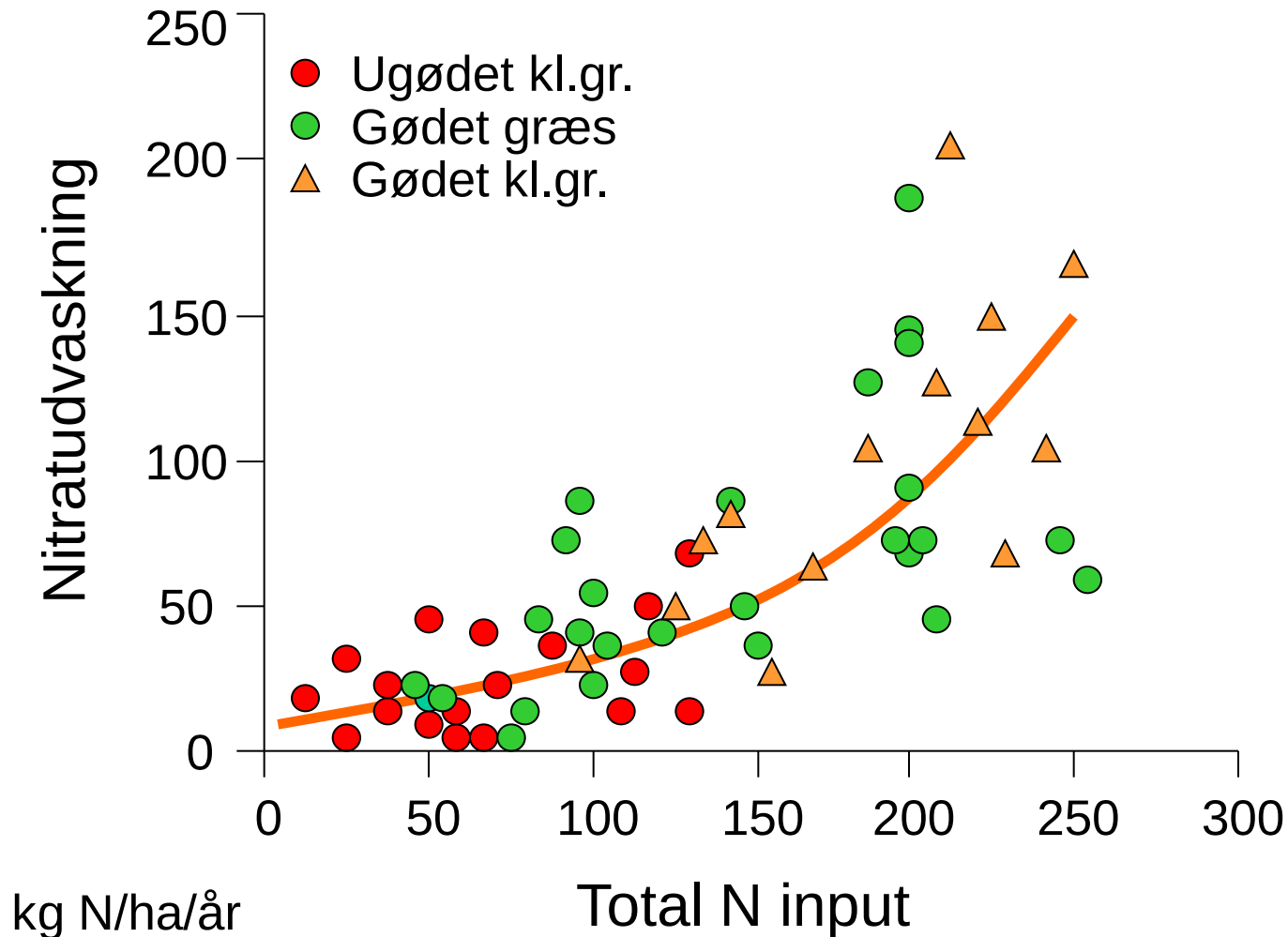
Tidspunkt for
afgræsning

Sammensætning
(kl.gr./græs)

Udnyttelse af N i urinpletter

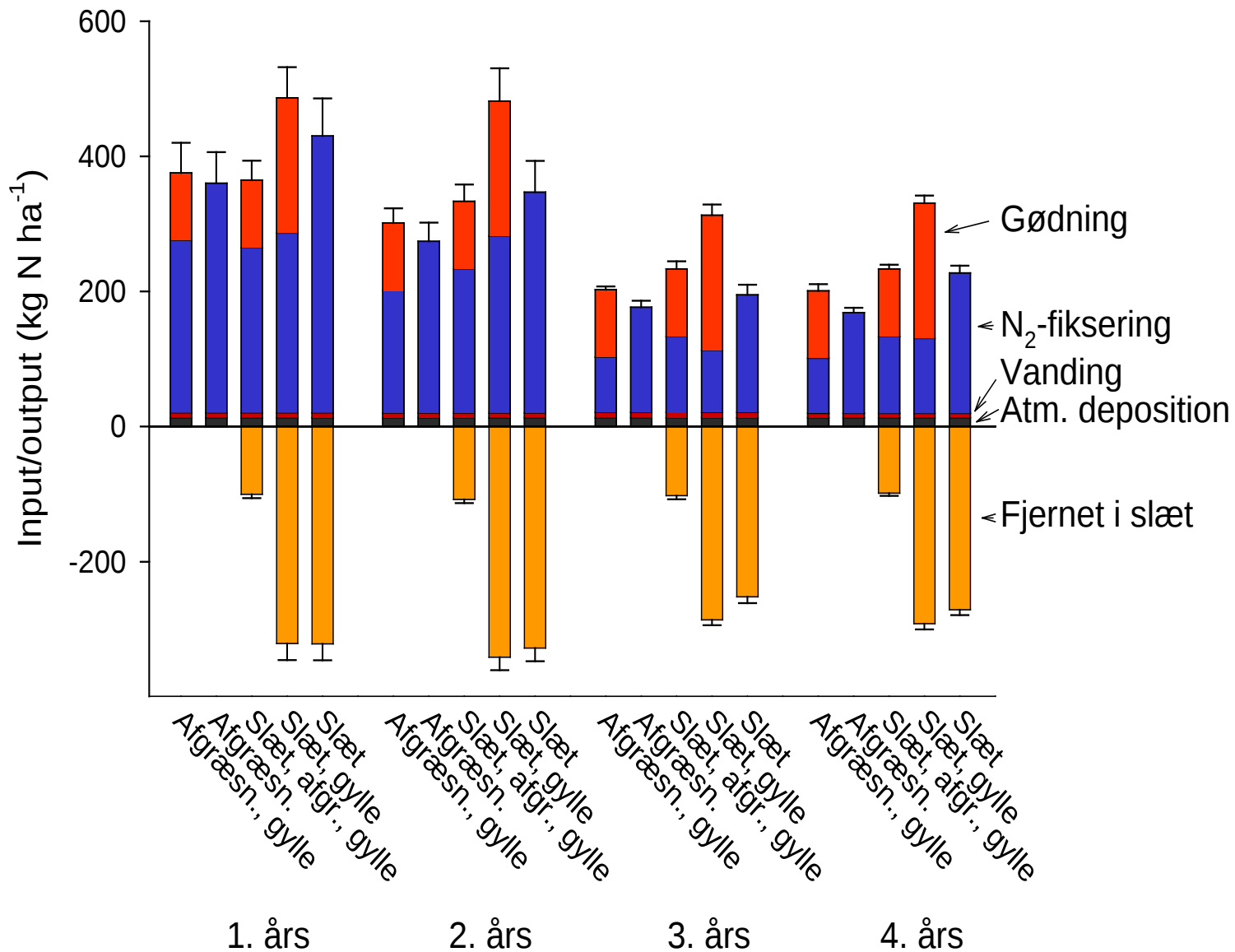
Nitratudvaskning fra græsmarker

Management i græsmarken

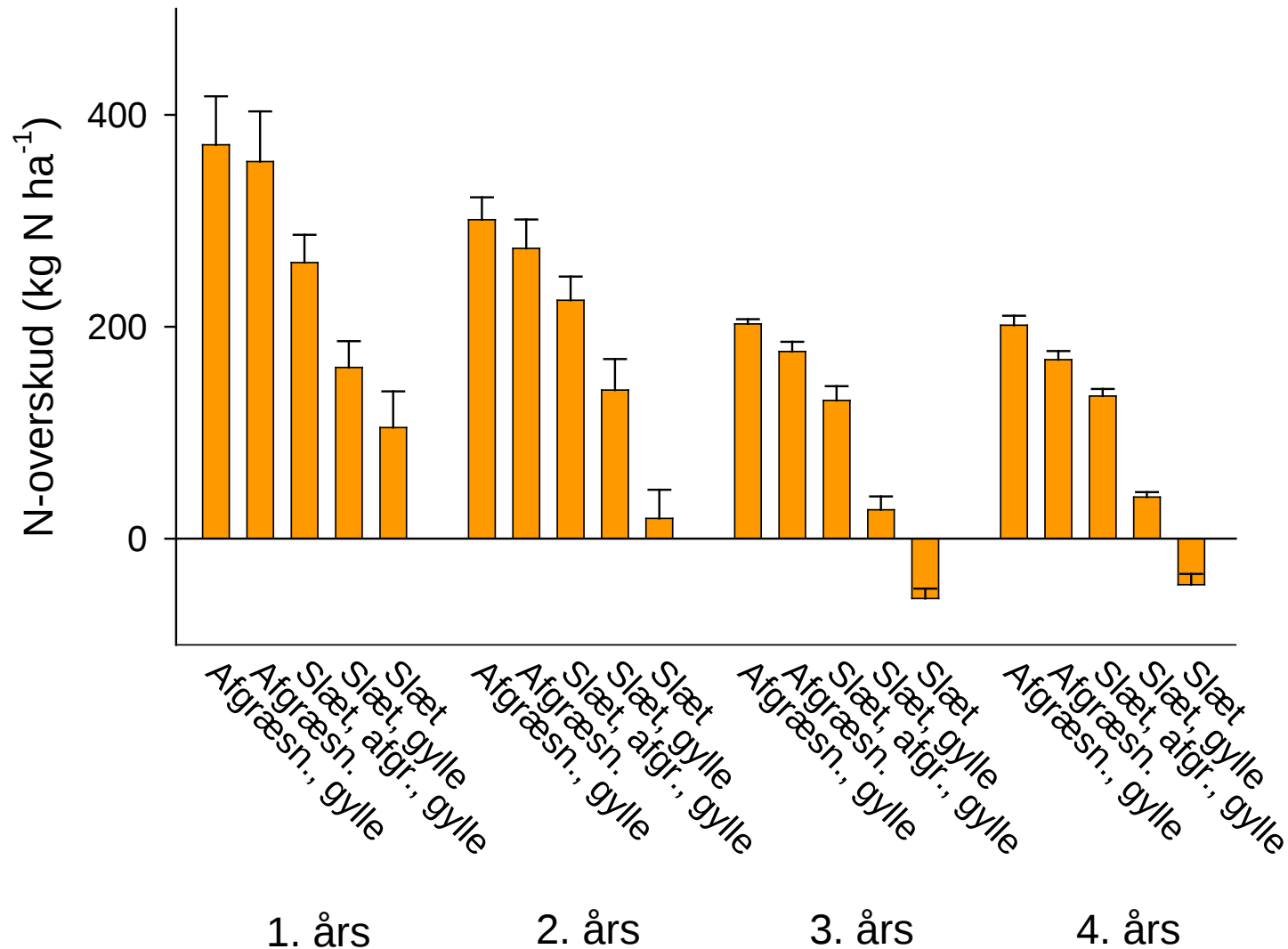
N-balance

Management i græsmarken

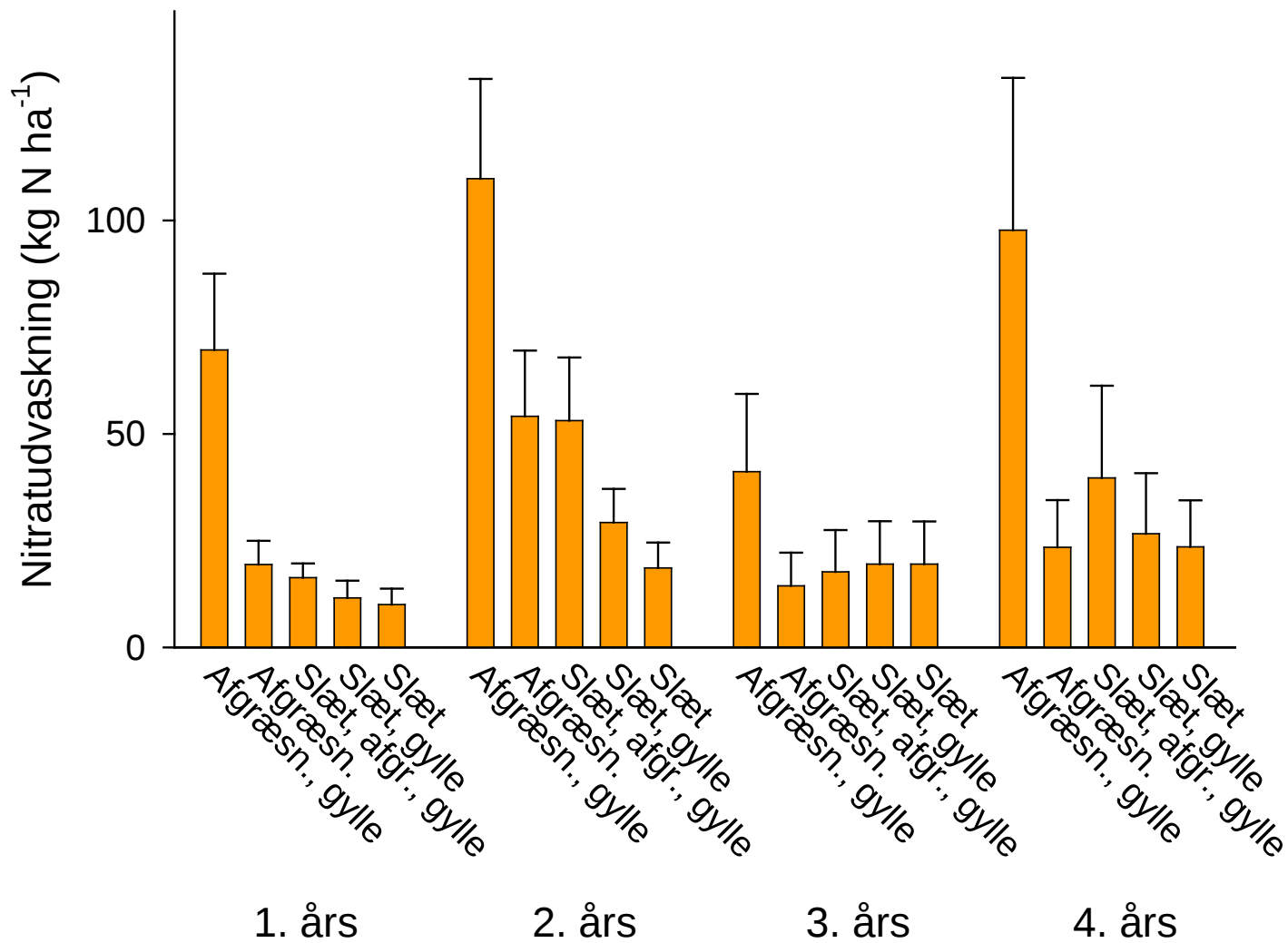
N-overskud

Management i græsmarken

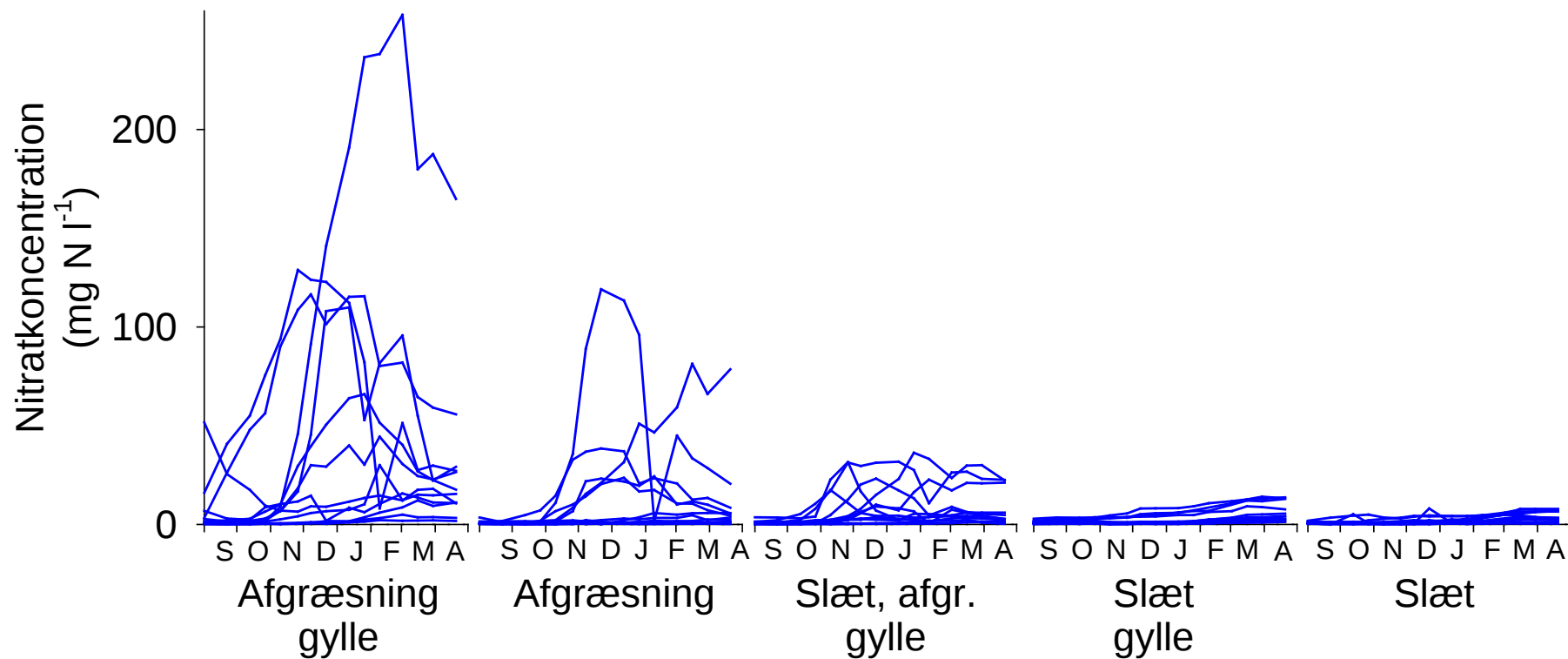
Nitratudvaskning

Management i græsmarken

Effekt af urinpletter

Opgave 1: Gylle til græs og afstande på gården

- Data fra forsøg input til økonomisk model

0,7 de, 30 pct indmark, 10 km til udmark - Microsoft Excel ikke-kommerciel brug

Startside Indsæt Sidelayout Formler Data Gennemse Vis

Normal Sidelayout Vis sideskift Brugerdefinerede visninger Fuld skærm Lineal Gitterlinjer Meddelelseslinje Formellinje Overskrifter Zoom 100% Zoom på markeringen Nyt vindue Arranger alle Frys ruder Opdel Skjul Vis side om side Synkronisering Nulstil placeringen af vinduet Gem arbejdsområde vindue Skift Makroer

Scenarier

3, 5 eller 10 km til udmark

80, 70 eller 55 % udmark

0.7, 1.1 eller 1.5 DE/ha

14	1,0	Indmark 5	15,00	3	750	Silomajs a	100	Vårkorn a	720	Vinterrug m. efterafgrøde	010	1. årsklovergræs til afgr
15	1,00		15,00	3	751	Silomajs b	101	Vårkorn b	750	Silomajs	011	1. årsklovergræs til afgr
16	1,0	Indmark 6	15,00	3	100	Vårkorn a	110	Vårkorn med udlæg a	800	Vinterbyg	020	2. års klovergræs til afgr
17	1,00		15,00	3	101	Vårkorn b	111	Vårkorn med udlæg b	810	Vinterbyg m. udlæg	021	2. års klovergræs til afgr
18									820	Vinterbyg m. efterafgrøde		

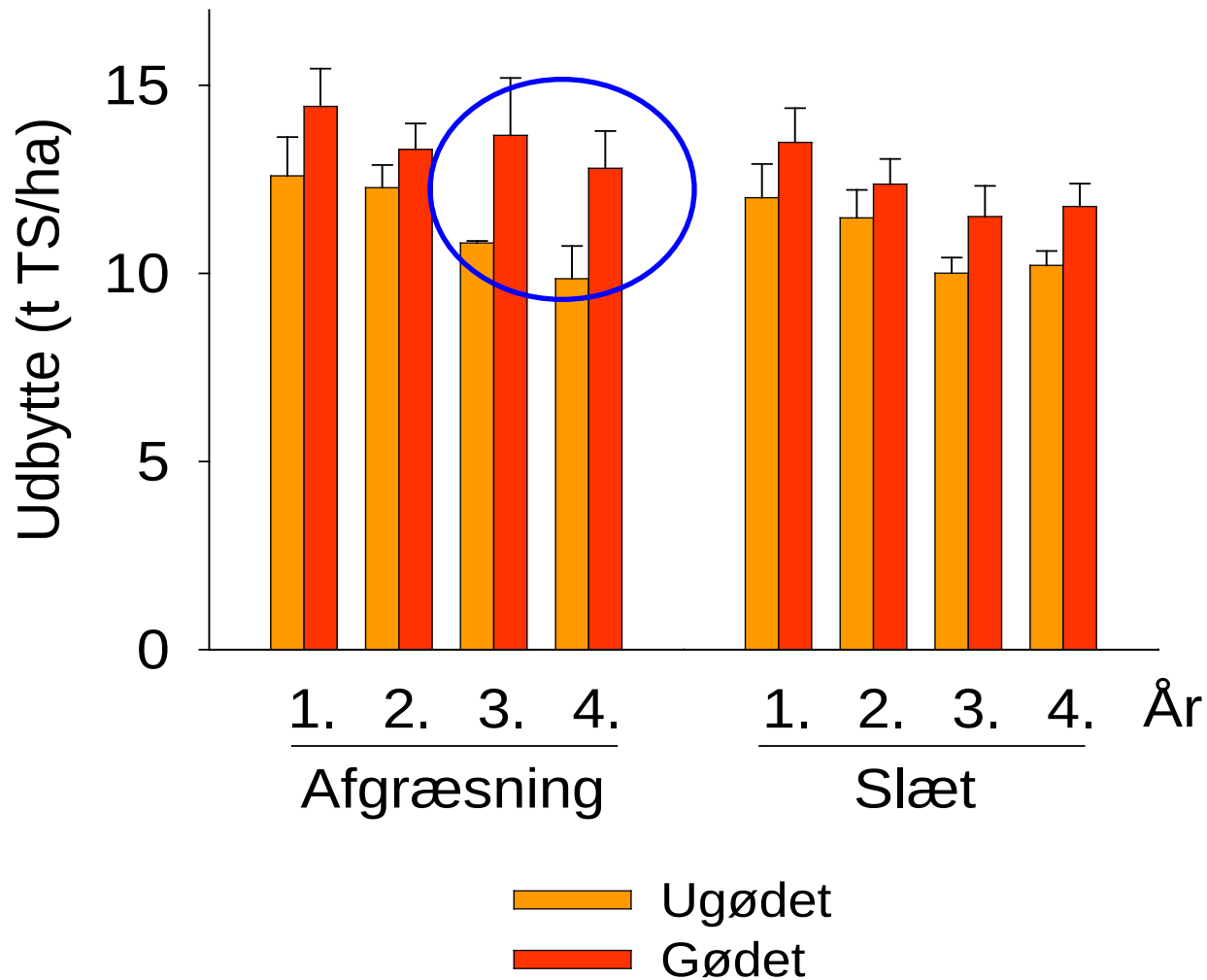
SÆDSKIFTE Transportomkostninger Priser Maskintakster Udbyttemodel Respons Min-max-udbytte Optimal husdyrgødningfordeling Estimerede udbytter

Celle K2 kommenteret af Ø-plan hjælp

DA 15:16 14-09-2010

Gødningsrespons i kløvergræs

Eksempel: 1.5 DE/ha, 80 % udmark

Økonomisk optimal fordeling af gylle (t/ha)

	Indmark			Udmark	
	<u>3 km</u>	<u>10 km</u>		<u>3 km</u>	<u>10 km</u>
Vårkorn	31	31	Vårkorn	21	21
1.års kl.gr.	34	55	1.års kl.gr.	23	0
2.års kl.gr.	0	0	2.års kl.gr.	0	0
3.års kl.gr.	23	55	3.års kl.gr.	0	0
4.års kl.gr.	23	55	Majs	42	31
Vårkorn	23	45	Vårkorn	31	31
			1.års kl.gr.	23	23
			Vårkorn	0	0

- Gevinst ved økonomisk optimering ~370 kr/ha
- MEN, dårlig næringsstofbalance og udvaskning

”Meningsmåling”

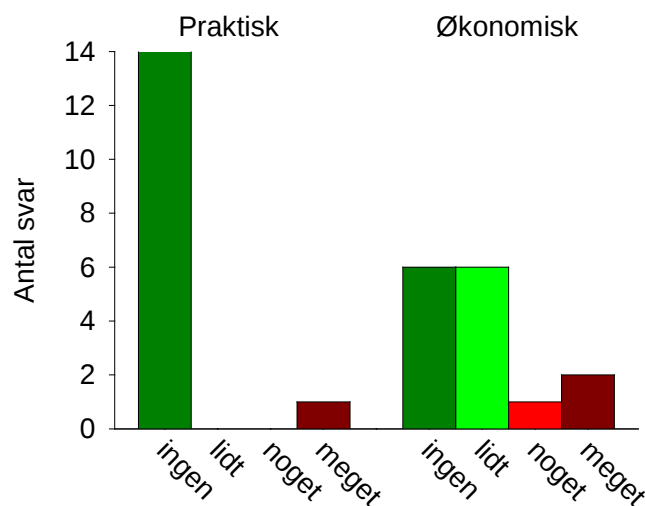
Virkemidler til reduktion af nitratudvaskning

Virkemiddel

4.6 Reduceret gødnings
tilførsel til afgræsnings-
marker

*Undlad tilførsel af gylle
til rene afgræsnings-
marker*

Betydning

Bemærkninger

Praktisk ikke noget problem at gennemføre, og økonomisk har det kun mindre betydning.

Fordele: Risiko for overførsel af sygdomme fra gyllen minimeres.

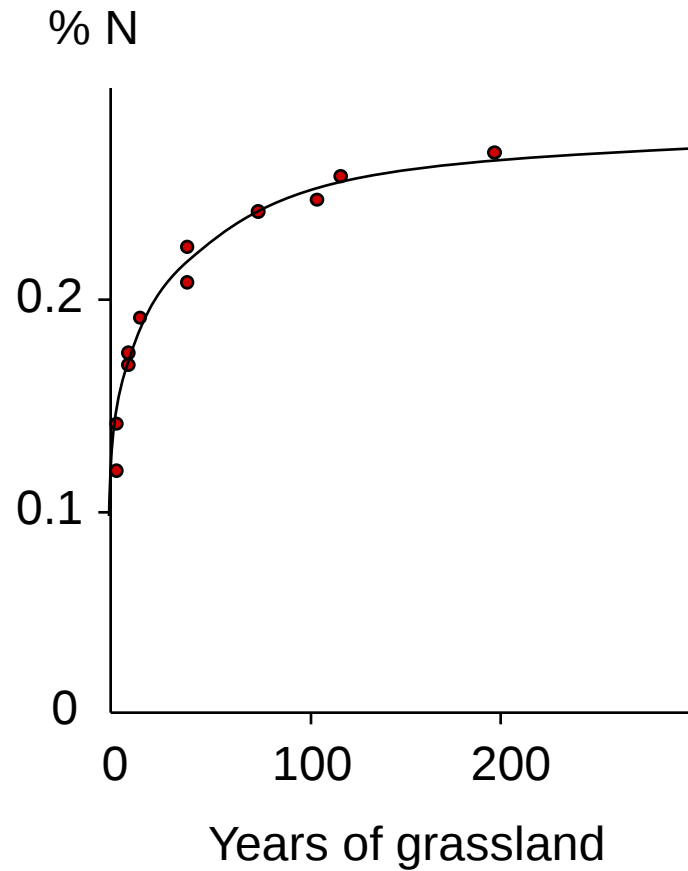
Ulemper: Der skal indkøbes kaliumgødning som erstatning af kalium i gylle. Gyllen anvendes som startgødning for at få gang i græsvæksten, så konsekvensen er udbyttetab - især i 1. års kløvergræs og marker med lavt indhold af kløver.

Opgave 1: Gylle til græs og afstande på gården

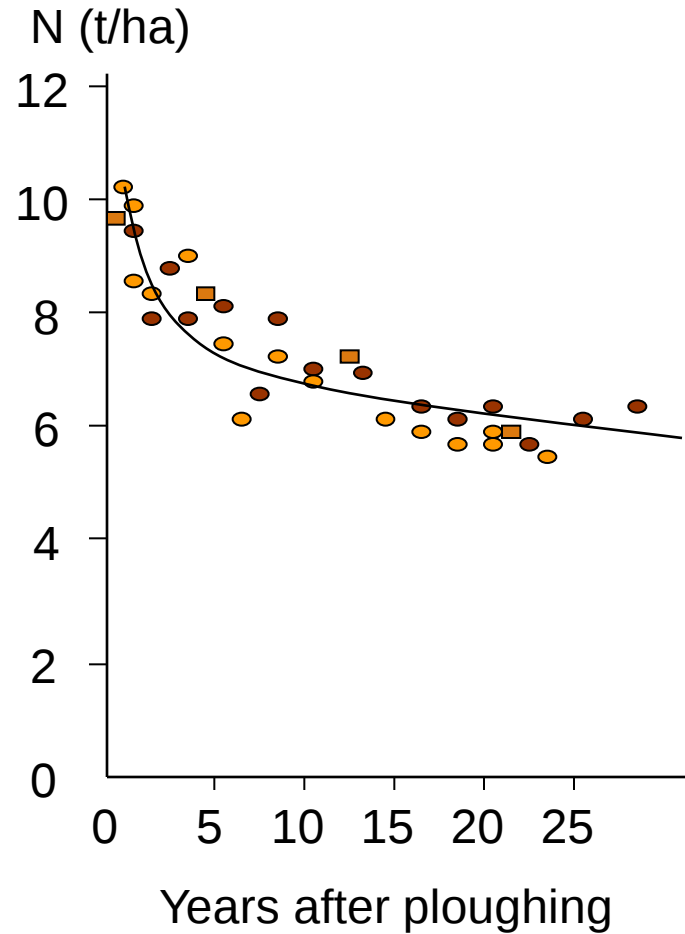
---

1. Hvor meget gylle skal kløvergræs have?
2. Skal afgræsningmarker have gylle?
3. Er der regionale forskelle i N-behov?
4. Har afstande betydning for N-udnyttelsen?

Opbygning i græsmarken

Tab efter ompløjning

Hvad påvirker N-udnyttelsen?

Gødnings-
tilførsel

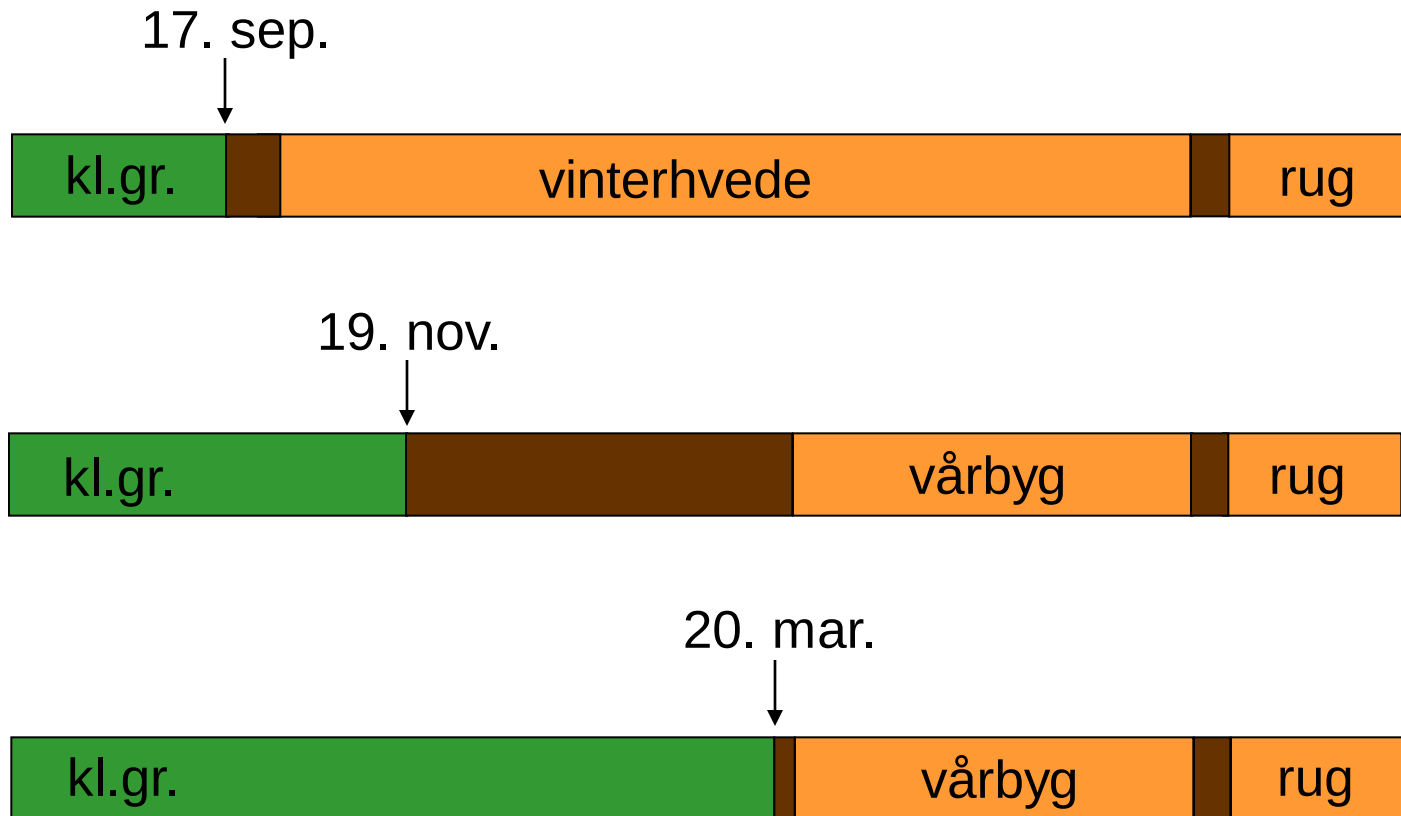
Pløje-
tidspunkt

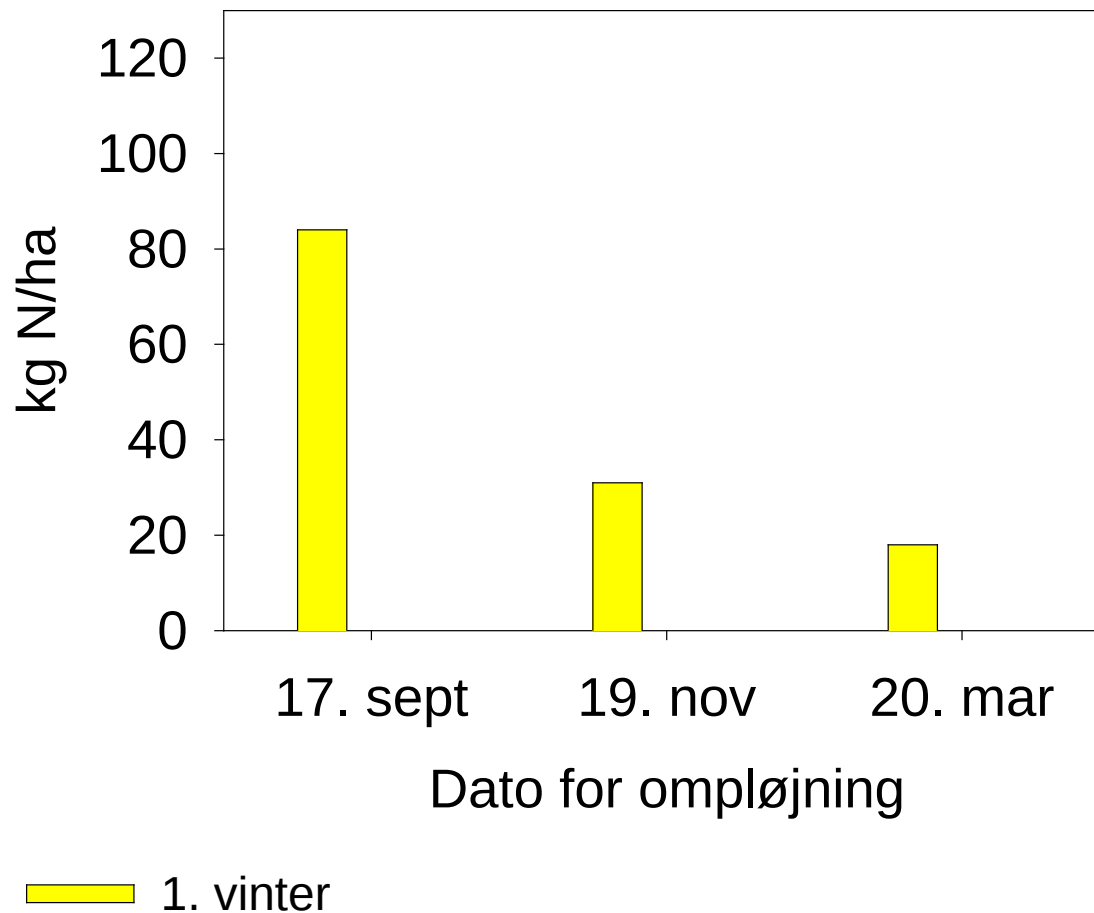
Sædskifte

Forhistorie

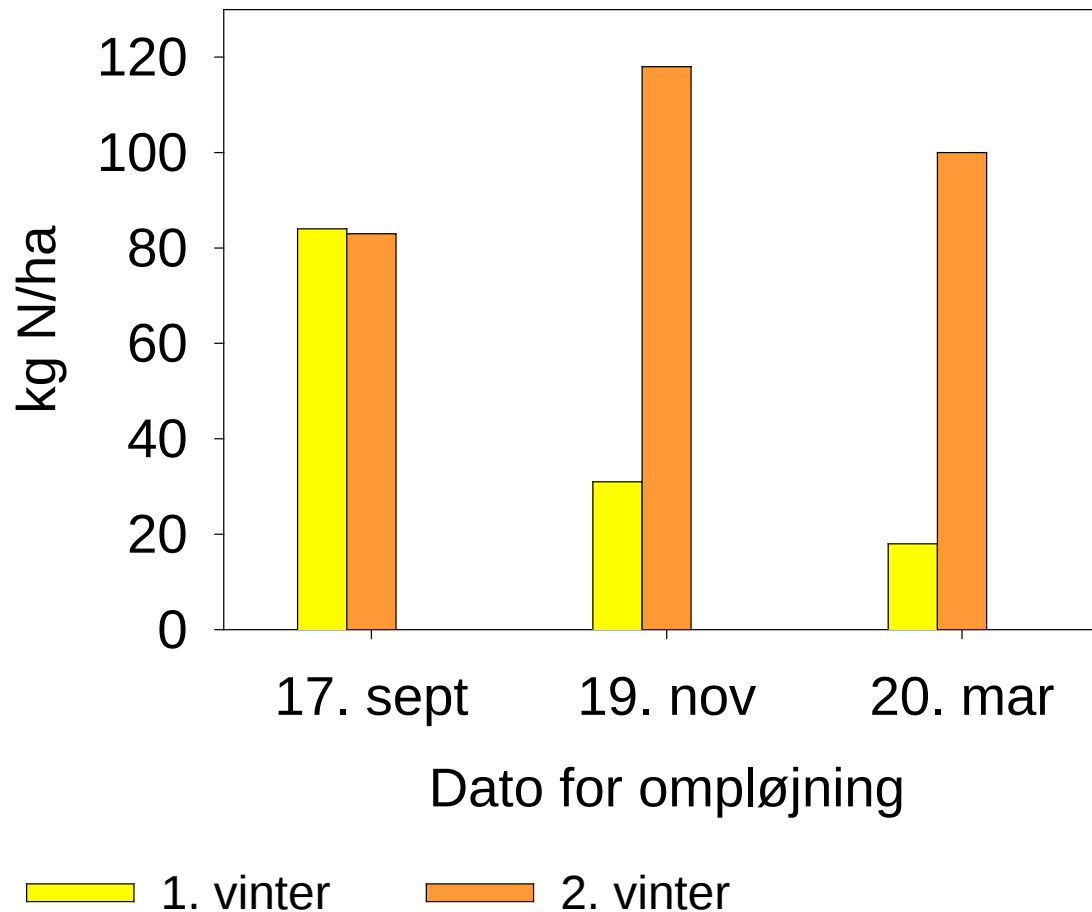
Nitratudvaskning - pløjetidspunkt

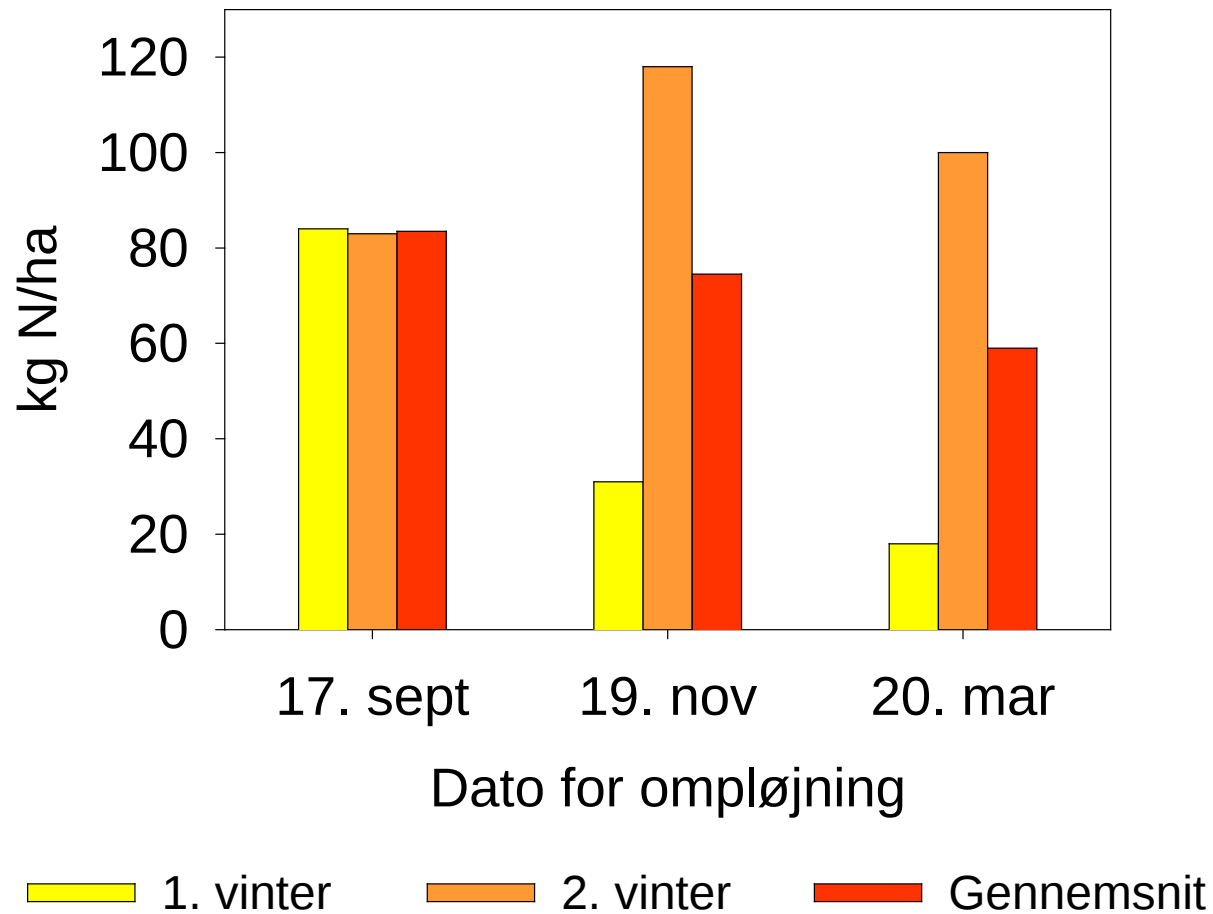
Nitratudvaskning - pløjetidspunkt

Nitratudvaskning - pløjetidspunkt

Nitratudvaskning - pløjetidspunkt

Nitratudvaskning - sædskifte

Byg med udlæg

1. års kløvergræs

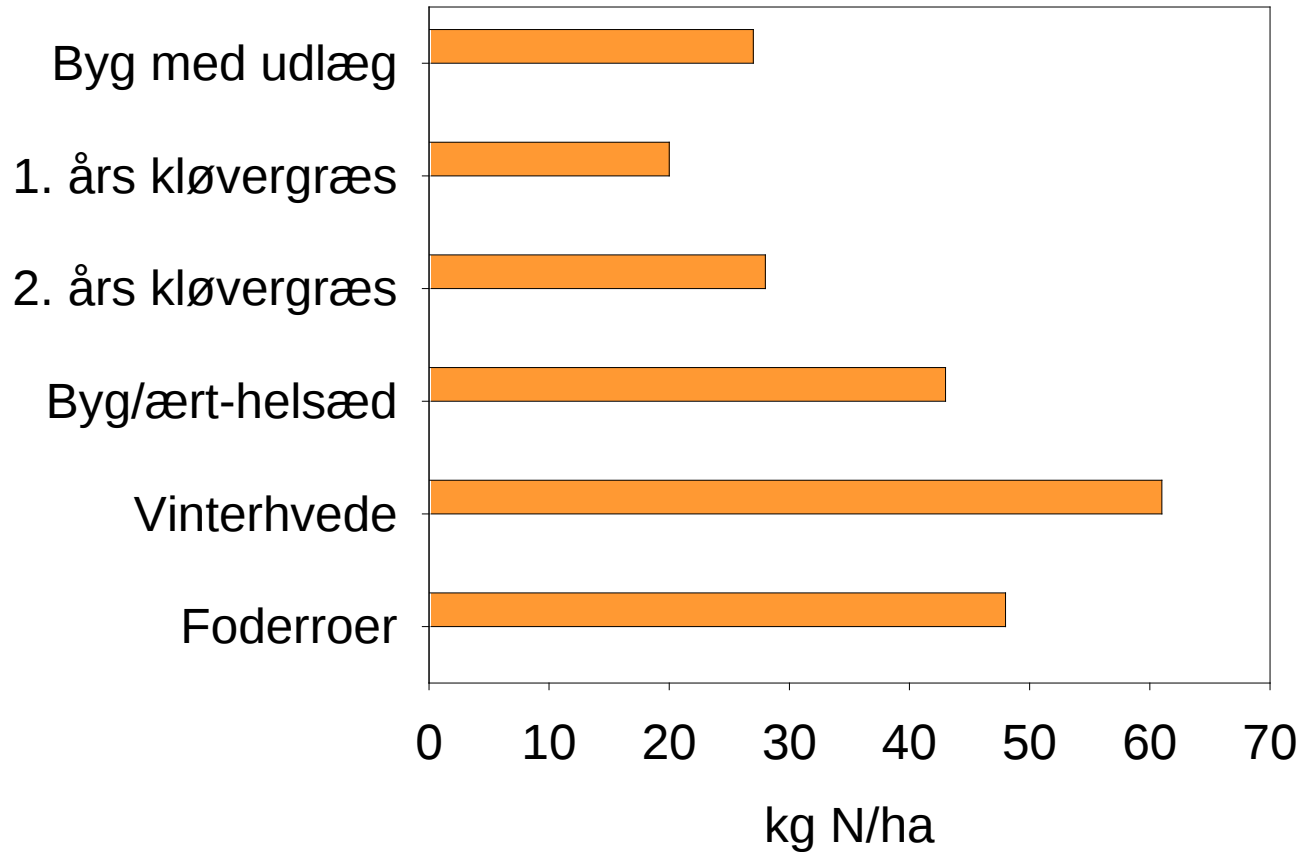
2. års kløvergræs

Byg/ært-helsæd

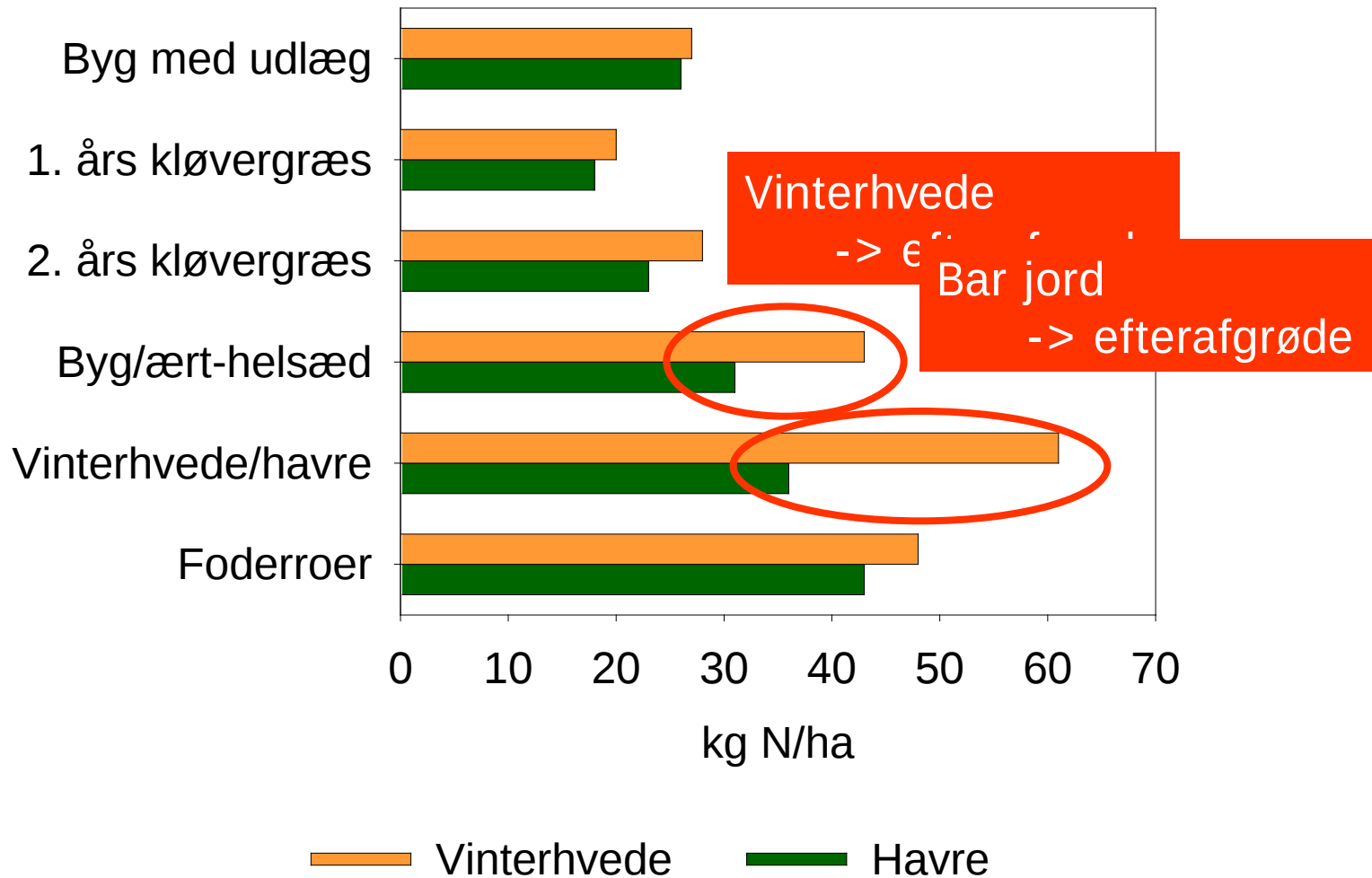
Vinterhvede

Foderroer

Nitratudvaskning - sædskifte

Nitratudvaskning - sædskifte

Hvordan udnyttes eftervirkningen?

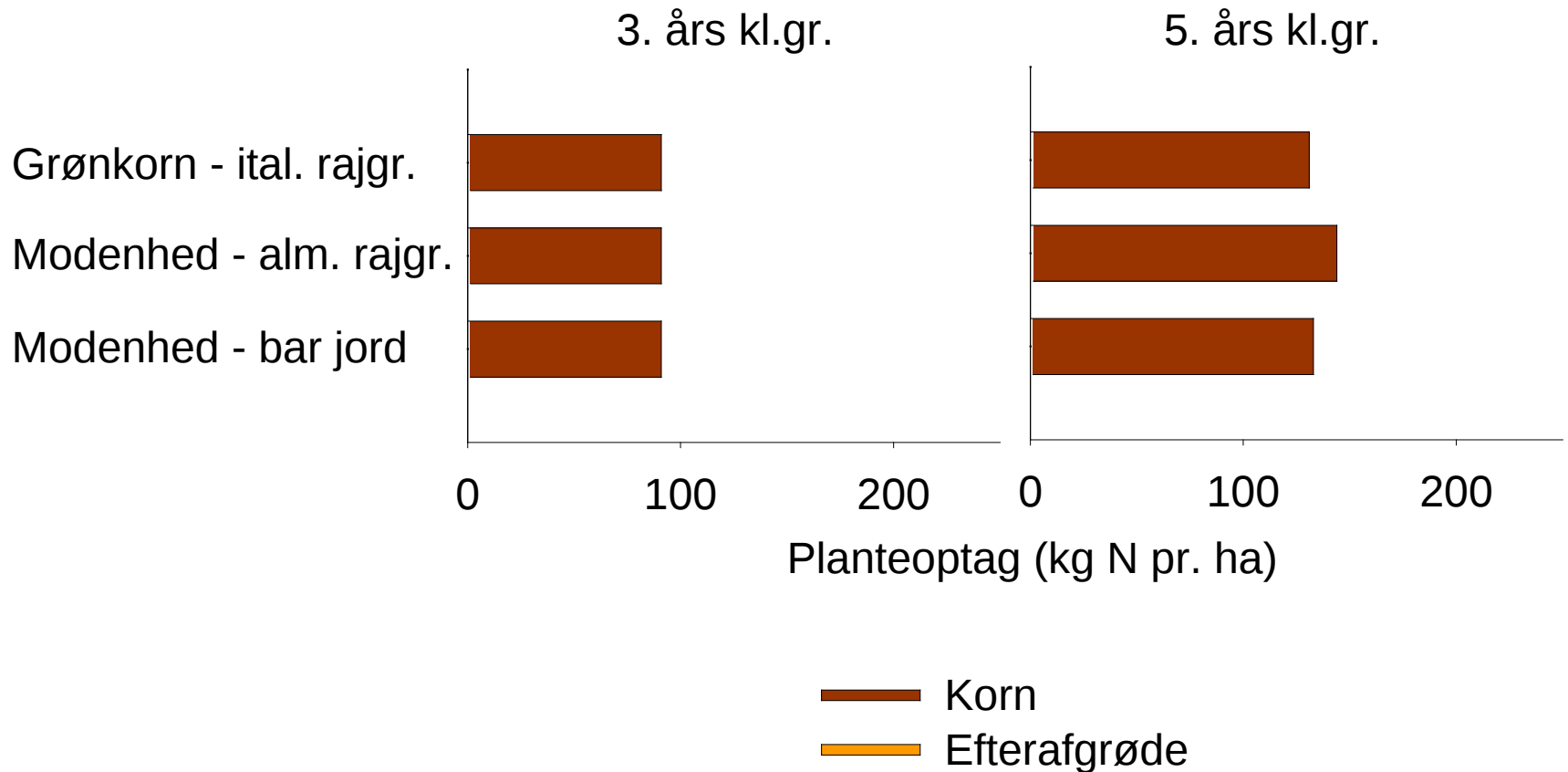
"Gamle" græsmarker på grovsandet jord

- 3. års kløvergræs væk fra gården
- 5. års kløvergræs tæt på gården

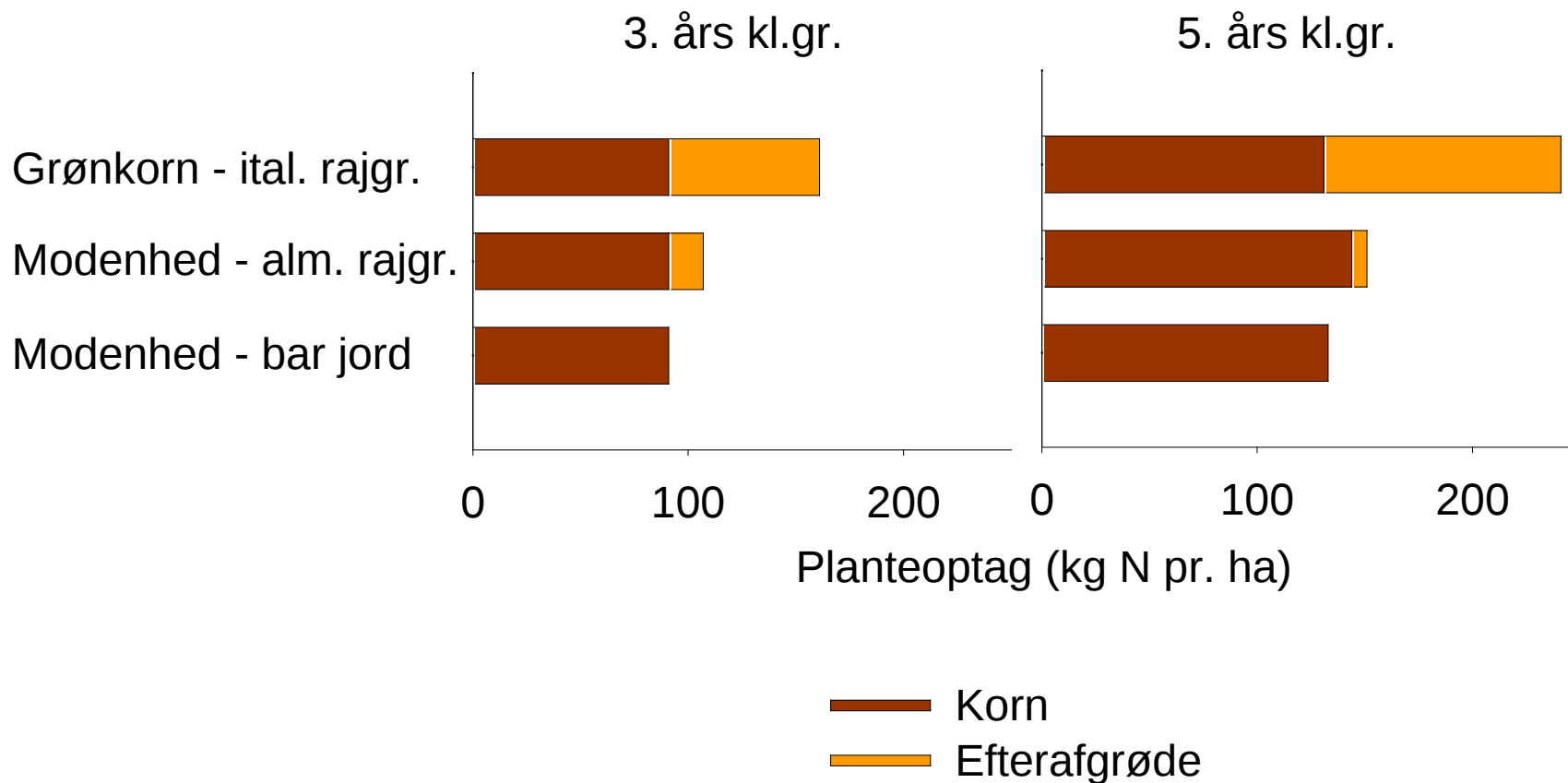
Ompløjning efterfulgt af

- Vårbyg grønkorn – ital. rajgræs
- Vårbyg modenhed – alm. rajgræs
- Vårbyg modenhed – bar jord

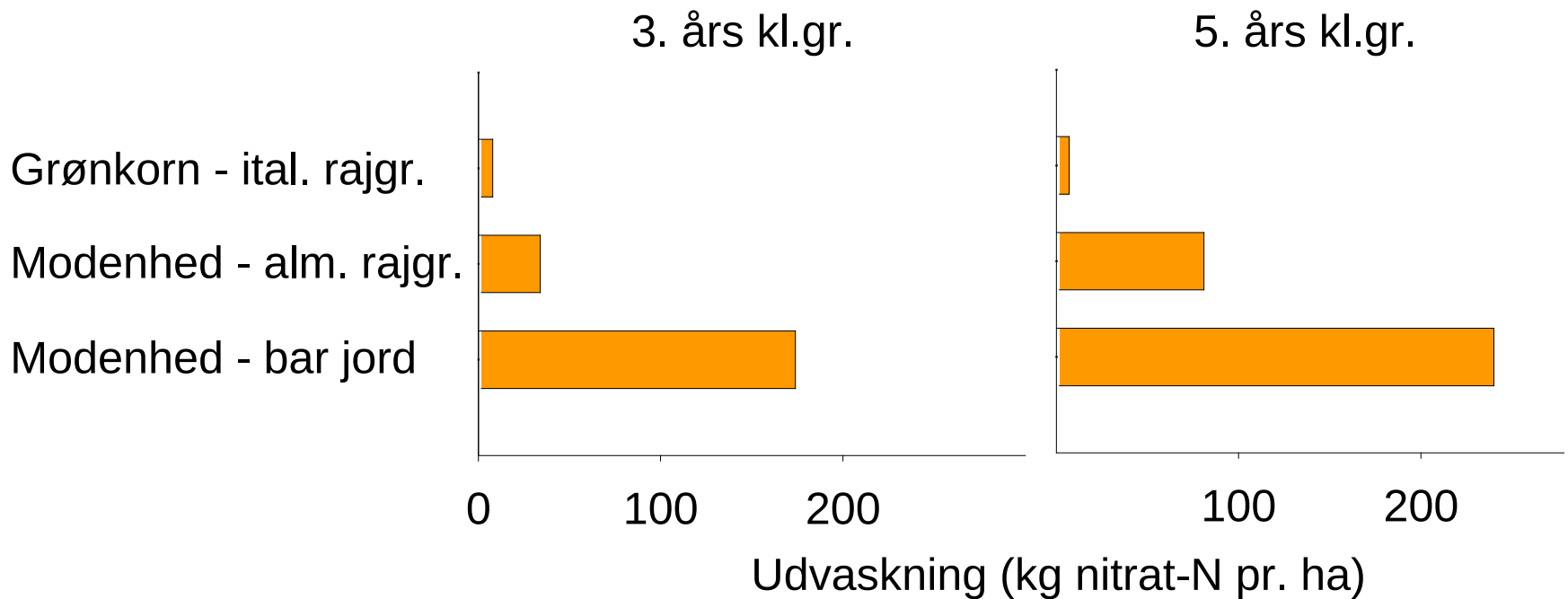
N-optagelse - korn efter græs

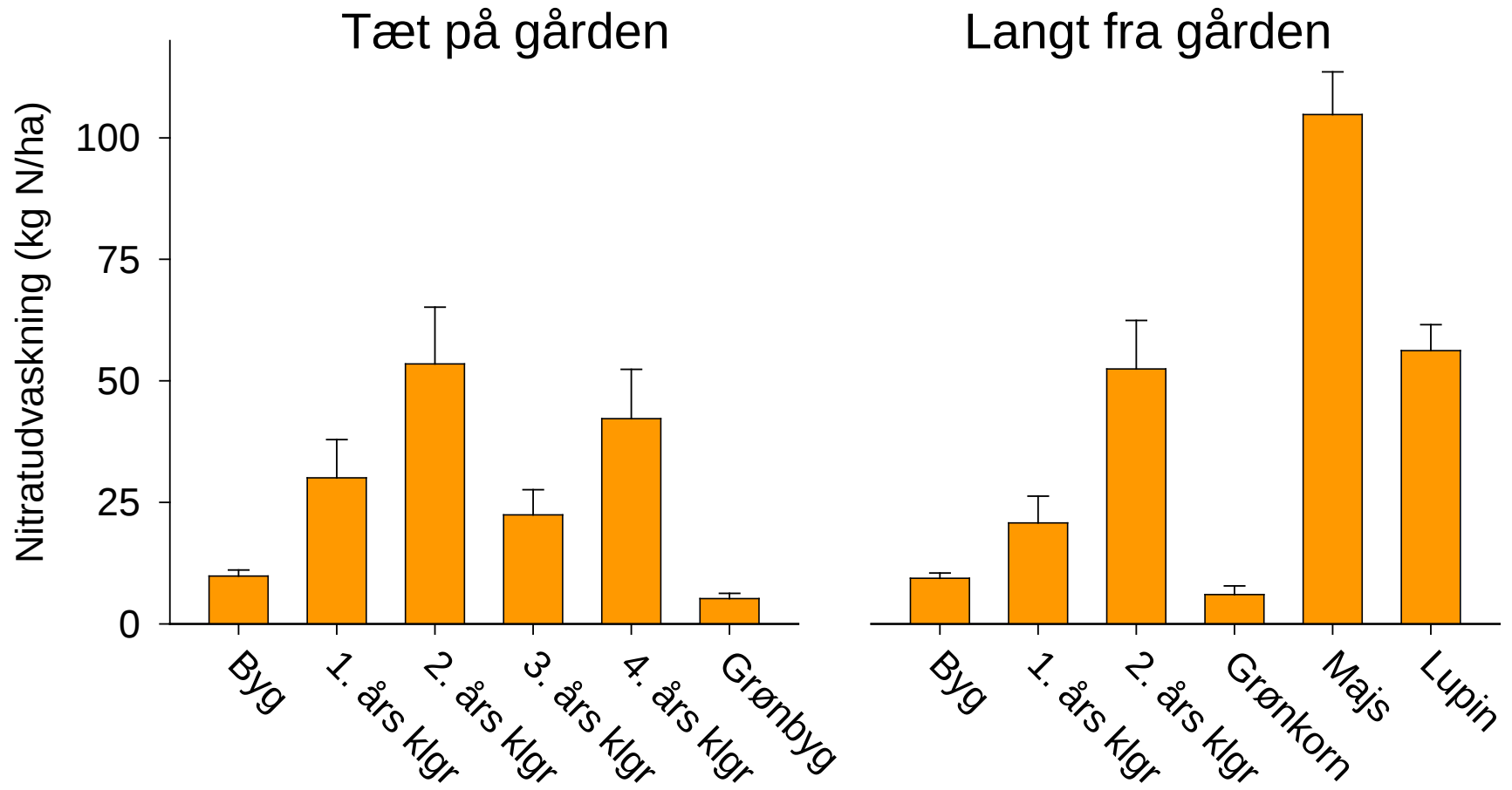
N-optagelse - korn efter græs

Udvaskning - korn efter græs

Opgave 2: Majs i sædskiftet

30. juni

16. juli

20. oktober

30. oktober

Opgave 2: Majs i sædskiftet

---

1. Hvordan opnås en effektiv efterafgrøde i majs?
2. Hvor bør majs placeres i sædskiftet?
3. Hvor stor betydning har majs?

Tak for opmærksomheden!